

Yitirdiklerimiz

Fatma Müjgân CUNBUR

TDK dernek dönemi üyesi (No:1088), dergimiz yazarlarından, kütüphaneci ve edebiyat araştırmacısı Dr. Fatma Müjgân Cunbur, 25 Eylül 2013 Çarşamba günü tedavi gördüğü Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesinde hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, 26 Eylül 2013 Perşembe günü Hacı Bayram Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Cebeci Asrı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Cunbur, 12 Ocak 1926 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası Mudurnulu İbrahim Salih Bey, annesi ise Seniye Vacide Hanım'dır.

İlk öğrenime Ankara Dumlupınar İlkokulunda Âkif'in Milli Marşımızı yazdığı odada başladı. Ankara İnönü İlkokulu, İstanbul Karagümrük Akşemseddin Ortaokulu, Ankara II. Ortaokulu ve Ankara Kız Lisesinde ilk ve ortaöğrenimini tamamladı (1944). AÜ DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi (1948). Bu öğrenimi sırasında Adnan Ötügen'in açtığı Kütüphanecilik Kursu'na da devam ederek belge aldı (1947-1948). Başarılı bir öğrenciydi. *Gülşehri ve Mantıku't-Tayr'ı* konulu doktora tezini tamamlayarak dr. unvanına layık görüldü (1952).

Devlet hizmetindeki ilk görevi DTCF Kütüphanesi memurluğudur (1952). Daha sonra MEB Millî Kütüphaneye kütüphaneci olarak atandı (1954). Yazmalar-Nadir Eserler Bölümünü kurarak şefliğini yaptı (1954-1957). Mikrofilm uzmanı olarak çalıştı (1957-1959). Bir yıl kadar Millî Kütüphane Müdür Vekilliği görevinde bulundu (1959-1960). Adnan Ötügen'in yurt dışındaki görevinden dönüp tekrar Millî Kütüphane Müdürlüğüne getirilmesi üzerine uzmanlık görevini sürdürdü (1961-1965). Adnan Ötügen'in MEB Kültür Müsteşarlığına atanması sonrası Millî Kütüphane Müdürlüğüne

asaleten atandı (1965). Aynı yıl MK Müdürlüğü genel müdürlük hâline getirilince genel müdür unvanını aldı. Genel Müdürlüğü döneminde; Ankara Kumrular Sokak'ta çok yetersiz bir binada hizmet veren Millî Kütüphaneyi, her türlü donanımına sahip büyük bir binaya kavuşturmak için büyük gayret gösterdi. 1973'te temeli atılan inşaat 1982'de tamamlandı. İnşaat sürerken iktidar değişikliği üzerine 1978'de Kültür Bakanlığı Müşavirliğine atanınca Türkiye Kütüphaneleri Yazma Eserler Kataloğu Projesinin sorumluluğunu üstlendi. Bu sayede, yazma eserler bilim dünyasının hizmetine sunuldu (32 cildinin yayımlandığını biliyoruz). İktidar değişikliği üzerine 1980 yılında tekrar Millî Kütüphanenin yönetimini devraldı. İnşaatı tamamlayıp 1983 yılında yeni binaya taşınmayı sağladı. İlk bilgisayar donanımını kurdurdu. 1984'te unvanı Millî Kütüphane Başkanı olarak değişti. İki yıl sonra kendi isteğiyle emekliye ayrıldı (1986). Kültür ve Turizm Bakanlığındaki görevlerinin yanı sıra DTCF Kütüphanecilik Bölümünde çeşitli dersler verdi (1960-1984). AKDTYK Atatürk Kültür Merkezinde 1984-2001 yılları arasında Bilim Kurulu Üyesi olarak çalıştı. Merkezin bilim ve uygulama kollarında önemli hizmetler verdi. *Türk Dünyası Edebiyatçılar Ansiklopedisi*'nin yayın sorumluluğunu üstlenerek sekiz ciltten oluşan ansiklopedinin yayımlanmasını gerçekleştirdi.

Yazı hayatına *Kırşehir* gazetesinde yayımlanan *Üç Kırşehirlî Dost* başlıklı yazıyla başladı (1948). Birçok yazar gibi şiir yazmayı da denedi. Şiirleri *Atatürk Yolu*, *Türk Kadını* dergilerinde basıldı. Onun asıl uzmanlık alanı Türk kültürü, Türk edebiyatı incelemeleriyle biyografi ve bibliyografyalardır. Bazı kitap ve makalelerinde Müjde Nasiboğlu ve Salim Şehidoğlu imzalarını kullandığı görüldü. Makaleleri; *Türk Dili*, *Türk Edebiyatı*, *Türk Kültürü*, *Türk Yurdu*, *DTCF Dergisi*, *Türk Kadını*, *TTK Belleten*, *Vakıflar*, *Millî Kültür*, *Çağrı*, *Erdem*, *Bilge*, *Türk Folklor Araştırmaları*, *Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı*, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, *Kütüphaneciliğin Sesi*, *Ziya Gökalp*, *Kaynaklar*, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, *Türkoloji Dergisi*, *Hisar*, *Ka-De-Fe*, *Önasya*, *Millî Işık* gibi birçok dergide yayımlandı. Yurt içinde ve dışında pek çok kongre, sempozyum ve panele katıldı. Çok sayıda konferans verdi. Radyo TV programlarında konuşma yaptı.

Aldığı ödüller içinde en önemlileri şunlardır: 1986 Millî Kültür Vakfı Türk Kültürüne Üstün Hizmet Armağanı. 1988 Folklor Araştırmaları Kurumu İhsan Hınçer Türk Folkloruna Hizmet Ödülü. 1993 İLESAM Türk Kültürüne Üstün Hizmet Ödülü. 2002 Tarsus Belediyesi Karacaoğlan Araştırma Onur Ödülü. 2011 Türk Kadınları Kültür Derneği Kültürümüze Hizmet Ödülü. 2012 İLESAM Şeref Ödülü:

12 Şubat 2007 tarihinde Millî Kütüphane büyük okuma salonuna “Dr. Müjgân Cunbur Okuma Salonu” adı verildi.

Kitapları tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir: **Araştırma**, **İnceleme**: *Yunus Emre’de Namaz* (1956), *Yunus Emre’nin Gönlü* (1957), *Millîmizi Ayakta Tutan Kıymet Hükümleri* (1967), *Karacaoğlan Hayatı ve Şiirleri* (1973), *Ölümünün 20. Yılında Ord. Prof. Dr. Sadri Maksudî Arsal* (1972), *Atatürk ve Millî Kültür* (1973, gen. 2. bsl. 1983), *Millî Mücadele’de Türk Kadını* (İ. Enginün ve C. Özdemir’le, 1983), *Karacaoğlan Şiirleri* (MEB, 1993), *Anadolu’nun*

Bütünleşmesinde Ahmed Yesevî’nin Yeri (1997), *Türk Kadını İçin* (1997), *Osmanlı Dönemi Türk Kadın Şairleri* (2011), *Yunus Emre’ye Göre Ahlak Değerleri* (2011). **Bibliyografya**: *Türk Kadın Yazarların Eserleri* (1955), *Fuzûlî Hakkında Bir Bibliyografya Denemesi* (1956), *Selçuklu Tarihi*, *Alparslan ve Malazgirt Savaşı Bibliyografyası* (İ. Binark ve N. Sefercioğlu ile 1971), *Fârâbî Bibliyografyası* (İ. Binark ve N. Sefercioğlu ile 1973), *Ali Kuşçu Bibliyografyası* (1974), *Ömer Seyfettin Bibliyografyası* (1984), *Ahmet Haşim Bibliyografyası* (1987), *Yahya Kemal Bibliyografyası* (1998). **Katalog**: *Atatürk’ün Özel Kütüphanesi Kataloğu* (ekip, 1973), *Millî Kütüphane Yazmalar Kataloğu* (D. Kaya ve N. Ünver’le 7 Cilt, 1987-2005), *Türkiye Basmaları Toplu Kataloğu/1729-1928* (D. Kaya ile 5 Cilt, 1990-1998), *TDK Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu* (D. Kaya, N. Ünver, H. Yılmaz’la, 1999). **Antoloji/Seçki**: *Başakların Sesi: Türk Halk Şairleri Hayat ve Eserleri* (1968), *Türk Kadınının Şiiri* (N. Saryal’la, 1970, gen. 2. bsl. 2000). **Baskıya Hazırlama**: *Fuzûlî Divanı* (K. Akyüz, S. Benken, S. Yüksel’le, 1956), *Yeni Hayat ve Doğru Yol* (Ziya Gökalp’ten, 1976), *Hattatların ve Kitap Sanatçılarının Destanları* (Gelibolulu Mustafa Âli’nin *Menâkıb-ı Hünerverân’ı* (1982), *Son Asır Türk Şairleri* (İbnülemin Mahmud Kemal İnal’dan, C. I, 1999), *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi* (8 Cilt, 2002-2007).

Hakkında üyesi bulunduğu Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsünce 2010 yılında *Müjgan Cunbur Armağanı* (hzl. Prof. Dr. Tuncer Gülensoy) yayımlandı. DTCF’de kütüphanecilik; Ege, Çanakkale 18 Mart ve İnönü Üniversiteleri Fen Edebiyat Fakültelerinde halk bilimi alanındaki çalışmalarını konu edinen dört lisans tezi hazırlandı. Kitap ve makalelerinin tam listesi, ayrıntılı hayat hikâyesi armağan kitaptaadır.

Cunbur, Türk kütüphaneciliğinin önde gelen şahsiyetleri arasında yer aldığı gibi özellikle bibliyografya ve biyografi dallarındaki eserleriyle kültür hayatımıza önemli hizmetler vermeyi başardı. Vücudundaki

verimli çalışmasını sınırlayan engellere rağmen, bilgisayar kullanmayı öğrenmiş, her biri büyük emek mahsulü eserler vermeyi sürdürmüştür. Ülkemizde Osmanlı Türkçesini en iyi bilenlerden biriydi. Bir yazma eser uzmanıydı. Kendisinden Kültür ve Turizm Bakanlığındaki çalışma arkadaşlığımız sırasında çok şeyler öğrendim. Kapısı bilim dünyası mensuplarına ardına kadar açıktı. Mekânı cennet olsun!

Turgut ÖZAKMAN

TDK dernek dönemi üyesi (No:990), oyun yazarı, romancı, senarist ve araştırmacı Turgut Özakman, kalp yetmezliği sebebiyle tedavi gördüğü Ankara Güven Hastanesinde 28 Eylül 2013 Cumartesi günü hayata veda etti. Cenazesi, 30 Eylül 2013 Pazartesi günü Kocatepe Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Karşıyaka Mezarlığı'ndaki aile kabristanında toprağa verildi.

Özakman, 1 Eylül 1930 tarihinde Ankara'da doğdu. Babası Hikmet Bey, annesi ise Münevver Hanım'dır. Tam adı Süleyman Turgut Özakman'dır.

İlkokulu Kırıkkale, ortaokulu Ankara'da okuduktan sonra Ankara Atatürk Lisesini bitirdi (1947). Yüksek öğrenimini AÜ Hukuk Fakültesinde tamamladı (1952). Kısa bir süre avukatlık yaptıktan sonra B. Almanya'ya gitti. Köln Tiyatro Bilimi Enstitüsünde oyun yazarlığı eğitimi aldı (1955-1956). Yurda dönüşünde Devlet Tiyatroları Dramaturgluğuna atandı ve iki yıl kadar görev yaptı (1956-1958). DTCF Tiyatro Enstitüsünde oyun yazarlığı seminerlerine katılıp yeteneğini geliştirdi (1958). Basın Yayın Genel Müdürlüğünde görev alıp basın ateşe yardımcısı unvanıyla Bonn'da hizmet verdi (1960-1962). Yurda dönüşünde Ankara Radyosu Söz ve Temsil Yayınları Şefliğine getirildi (1962). Böylece TRT'deki hizmet dönemi başladı. TRT Merkez Program Dairesi Başkanı (1964-1967), Haber ve Program Genel Müdür Yardımcısı (1967-1970),

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Üyesi (1988-1994) unvanıyla önemli görevlerde bulundu. İzmir 9 Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi (1978-1980) ile DTCF Tiyatro Bölümlerinde (1994-2005) Öğretim Görevlisi olarak dersler verdi. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü (1983-1987) yaptı.

İlk hikâyesi *Lades*, Ankara *Ulus* gazetesinde yayımlandığında henüz 16 yaşındaydı. İlk oyunu *Masum Katiller*, Atatürk Lisesi öğrencileri tarafından Ankara Halkevi sahnesinde oynandı (1946). 1950 sonrası *Türk Dili* ve *Hisar* dergilerinde yazmaya başladı. *Pembe Evin Kaderi* adlı oyunu 1951 yılında Devlet Tiyatroları repertuarına alınıp aynı yıl sahneye konulunca en genç oyun yazarı unvanını aldı. Bu başarısı üzerine oyun yazmaya ağırlık verdi. Birçok oyunu DT, İŞT ve özel tiyatrolarda tekrar tekrar seyirciye sunuldu. 1990 yılından itibaren yakın dönem Türk tarihiyle ilgili araştırmalar yapıp çalışmalarını roman, senaryo ve oyun şeklinde değerlendirdi. *Şu Çılgın Türkler* adlı romanı Türkiye'de baskı rekorları kırdı. 2012 yılında 395. baskıya ulaştı. Bilgi Yayınevinden aldığımız bilgiye göre resmî, bandrollü satışı bir milyonu aştı. Korsan baskılarıyla iki-üç milyon satıldığı tahmin edilmekte. Bazı oyunları ve romanları filme çekildi. 20 bölümlük *Kurtuluş* TV dizisi ile *Cumhuriyet*, *Dersimiz Atatürk* filmleri ile daha pek çok filmin senaryosunu yazdı. Anıtkabir, Ata-

türk ve Kurtuluş Savaşı Müzesindeki üç panoramının senaryolarına imzasını attı.

Aldığı çok sayıda ödül içinde en önemlileri şunlardır: 1968 *Sarıpınar* 1914 oyunu ile Sanatsevenler Derneği Yılın Yazarı Ödülü. 1979 *Fehim Paşa Konağı* oyunu ile T. İş Bankası Büyük Ödülü. 1981 *Duvarların Ötesi* oyunu ile Avni Dilligil Oyun Yazarı Ödülü. 1983 *Resimli Osmanlı Tarihi* oyunu ile İsmet Küntay En İyi Yerli Oyun Yazarı Ödülü. 1997 *Vahidettin, Mustafa Kemal ve Millî Mücadele* kitabıyla Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülü; 1998 Yunus Nadi Sosyal Bilimler Ödülü. 1999 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü. Anadolu Üniversitesi Senatosunca kendisine fahri doktor unvanı verildi (1998).

Eserleri tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir: **Oyun:** *Güneşte On Kişi* (1955), *Ocak* (1963), *Duvarların Ötesi* (1965), *Fehim Paşa Konağı* (1980), *Ah Şu Gençler* (1990), *Toplu Oyunları 1/Töre* (1991), *Toplu Oyunları 2/Sarıpınar 1914, Resimli Osmanlı Tarihi, Bir Şehnaz Oyun* (1992), *Toplu Oyunları 3/Hastane, Kanaviçe, Paramparça, Ak Masal Kara Masal/Masal Var Masalcık Var, Ben Mimar Sinan* (1999), *Toplu Oyunları 4/Pembe Evin Kaderi, Güneşte On Kişi* (1999), *Toplu Oyunları 5/Duvarların Ötesi, Kanaviçe, Paramparça* (2000), Bilgi Yayınevinde 2006 yılından itibaren bütün oyunları 7 kitapta toplandı: *Bütün Oyunları 1/Şu Çılgın Türkler* (2006), *Bütün Oyunları 2/Üç Destan: Çanakkale-Sakarya-Büyük Taarruz, Delioğlan* (2008), *Bütün Oyunları 3/Ah Şu Gençler, Hastane, Karagöz'ün Dönüşü, Kardeş Payı, Darılmaca Yok, Berberde, Ben Mimar Sinan, Ak Masal Kara Masal* (2008), *Bütün Oyunları 4/Pembe Evin Kaderi, Ocak, Kanaviçe, Paramparça* (2008), *Bütün Oyunları 5/Sarıpınar 1914,*

Fehim Paşa Konağı, Resimli Osmanlı Tarihi, Bir Şehnaz Oyun (2009), *Bütün Oyunları 6/Güneşte On Kişi, Duvarların Ötesi, Töre* (2009), *Bütün Oyunları 7/Deli Bayramı, Komşularımız* (2011). **Roman:** *Korkma İnsancık Korkma* (1993), *Romantika* (2000), *19 Mayıs 1919 Atatürk Yeniden Samsun'da* (2002), *Şu Çılgın Türkler* (2005), *Diriliş/Çanakkale 1915* (2008), *Cumhuriyet Türk Mucizesi I-II* (2009-2010), *Çılgın Türkler Kıbrıs* (2012). **Araştırma, İnceleme:** *Dr. Rıza Nur Dosyası* (1995), *Vahidettin, Mustafa Kemal ve Millî Mücadele* (1997), *Oyun ve Senaryo Yazım Tekniği* (1998), *1881-1938 Atatürk, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Kronolojisi* (1999), *Mustafa Filmi Hakkında* (2009). **Anı:** *Radyo Notları* (1965). **Çeviri:** *Unutulmaz Şiirler* (1999). **Radyo Konuşmaları:** *Bizi Dinler misiniz?* (TDK, 1969). **Senaryo:** *Dersimiz Atatürk* (2010). Basılmamış eserlerinden de örnekler vereyim: **Oyun:** *Masum Katiller* (1946), *Tufan* (1956), *Bulvar* (1964), *Ulusal Kolej Disiplin Kurulu* (1966), *Babamla Birlikte* (1971). **Senaryo:** *Keloğlan Aramızda* (1972), *Tuzsuz Deli Bekir* (1972), *Keloğlan'la Cankız* (1973), *Mevlana* (1973, Ergin Orbey'le), *Yatık Emine* (1974, Ömer Kavur'la), *Turhanoğlu* (1975), *Kaniye Kalesi* (1982), *Son Akın* (1982), *Kurtuluş* (1989), *Rıza Beyler* (1993), *Cumhuriyet* (1998).

İki defa evlenen Özakman, vefatında Ayla Özakman'la evliydi. Kerem, Cem adlarında iki oğlu ve Elif adında bir kızı bulunmaktadır.

Çok yönlü bir yazar Turgut Özakman, artık oyunları ile tiyatro sahnelerinde ve kitaplarıyla aramızda yaşayacak. Ruhu şad olsun!

Nail TAN